

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ár : egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

A szegény leány.

— Elbeszélés. Képpel. —

I.

Gonosz, viharos novemberi nap volt, midőn a széplaki bíró könnyű, csinos egyfogata kocsiján hazafelé sietett. Az eső csakugy szakadt, a szél üvöltött és dühöngött, hogy a fák erőszakoskodó hatalma előtt nyögve, jajgatva, meghajoltak. A bíró öszszébbhuzta gubáját s gyorsabb lépésre nógatta a lovat.

— Siess Fakó! hát nem vágyol az istállóba? Szegény lovam, én nem segíthetek rajtad, csak bátran előre, dupla abrak és puha ágy a meleg ólban lesz jutalmad. —

És a fakó mintha megértette volna gazdája nyájas szavait, s meg akarná hálálni ígérését, felvetette fejét s azonnal gyorsabban kezdett ügetni.

— Ugy, Fakó! Most már mindjárt ott-honn leszünk. Ejnye, hogy zúg a szél a fülem körül s oly gonoszul csapkodja az esőt szemem közé, mintha különös öröme lenne abban, ha engem kizozhat! Ohó, szél uram, én kinevethetlek, hiszen otthonn jó vacsora

és meleg szoba vár engem; hanem légy irgalmasabb a szegények iránt, kik tán most fődél- és hontalanul bolyongnak künn a viharban. — Oh Istenem, milyen nagyon szegény emberek vannak mégis a világon! Mennyi szenvedést és nyomort láttam ma! Csak most tudom, milyen boldog voltam én tavaly, midőn szegény jó feleségem beteg volt s én enyhítést és jó ápolást, orvosságot és minden kényelmet szerezhettem neki az utolsó pillanatig. Hányszor látok a szegények közt egy kétségbeesett családapát, vagy anyát, kinek nincs módjában, hogy beteg gyermekeinek ápolást adhasson; látja őket elveszni, meghalni, mert nem segíthet rajtuk, nem könnyíthet szenvedésökön! Milyen boldog vagyok, miután vagyonom, pénzem van, hogy a szegényeken segíthessek, s valóban, hiában ne forduljon hozzám a nyomorban sinlődő! —

Ezen magánbeszéd alatt a bíró hazaért, hol már nyugtalanul várta az öreg béres, János, és a szolgáló.

— Hála Istennek, bíró uram, — szóla az öreg asszony, — hogy kegyelmed szerencsésen hazajött. Ilyen időben oly messze utat tenni! Még megbetegszik, ha nem vi-

gyáz egészségére. Mit szólna ehhez megboldogult asszonyunk!

— Mit sem tesz, Kati, én kötelességemet teljesítem; boldogult nőm, ki most tán betekint ránk, örvendeni fog, ha segílyt hozok a szegényeknek, a mennyire hatalmamban áll. Most már ne csinálj savanyu képet, öreg! — A jó vacsora és meleg szoba nem-sokára elfeledtetik velem a kellemetlen utazást.

S a béreshez fordulva hozzátevé: — Lásd el a Fakót, János, adj neki dupla abrakot és jó aljazót, hadd pihenje ki magát. Ezzel bement a házba.

II.

Mig a bíró kényelmes szobájában egy pohár jó bor és izletes sült kappan mellett felmelegszik, még egyszer ki kell vezetnem kedves olvasóimat a hideg, viharos éjbe, az országútra. Az idő nem javult, az eső és szél küzdött egymással, birkóztak, veszekedtek, vajjon melyik erősebb. —

Egy fenséges tölgyfa alatt, mely a viharban gyenge nádszálként ingadozék, feküdt egy halvány, kiaszott nő; mellette térdelt egy tizenhárom-éves leányka, ki gyöngéden szoritá fonnyadt kezét s bensőleg esedező hangon kérte:

— Kedves anyácskám, kísértsd meg a járását még egyszer, Széplak már nem lehet messze; ott találunk valami jószívű embert, ki ágyat és meleg ételt ad neked, ott majd kipihened magad és megint felüdülsz. —

A gyermek esdő kérelmének engedve, nagy bajjal felemelkedék a halálra fáradt nő, s lassu ingadozó léptekkel, leánya által gyámolítva, haladt az ohajtott czél felé. A szegény nő léptei mindig ingadozóbbak lettek, a vihar nem ismert irgalmat; az eső csapkodott, a szél üvöltött, s kárörvendő kacagásként zugott a vihar a fák lombtalan koronáiban, megnehezítve a szegény vándorok haladását. Az anya alig birt lélekzeni, s görcsösen ragadá meg egy fának derekát, s már majd összeroskadt félájultan, midőn gyermeke kiáltása: — Anyám, anyám! Világosságot látok; mindjárt a faluban leszünk, mentve vagyunk! — új erőt és bátorságot adott neki. — Valahára mégis a faluba értek, — de az utolsó világosság is eltűnt már, — minden ablak sötét volt.

— Késő, késő! Minden ember alszik, senki sem fog nekünk szállást adni! — kiáltá a kétségbeesett anya. Bágyadtan támaszkodék egy félszer ajtajához, mely a nyomásnak engedett, mert csak be volt hajtva, nem pedig bezárva.

— Hála Istennek, itt van egy oltalmazó földél! Jer kedves gyermekem, itt megpihenhetünk! —

Anya és gyermek belépett a félszerbe s leültek a kemény talajra. A kis leány tapogatózva kapart össze egy kis szalmát anyjának fekhelyül, aztán melléje ült, fejét ölébe véve; karjaival átölelte a szeretett anyát, hogy megdermedett tagjait felmelegesse.

— Kedves leánykám, — szóla a beteg nő alig hallhatón, — viseld erős szíved sorsodat, Isten úgy akarja, — ő magához hí engem, meghalok! —

— Oh nem, nem, te nem fogsz meghalni, Isten nem akarhatja ezt! — kiáltá a kis leány ijedten. — Édes anyám, egyedül hagylak egy kis időre; — házról házra sietek, a míg irgalmas embereket találok, kik segílyt hoznak neked.

— Maradj, maradj Fánikám! Mig te visszajössz a segílylyel, addig én meghalok; maradj nálam utolsó órámban! —

A szegény leányka e szavaknál szívdrengítő sikoltást tett s kimondhatlan gyötrellemmel karolá át anyját.

— Légy bátor és erős, leányom! — Nagy az Isten jósága, ő nem fogja elhagyni szegény gyermekemet. — Most halálom órájában elmondom neked sorsomat. Én előkelő, gazdag családból származom, mely engem kitagadott, mert atyádat, ki szegény és nem előkelő, de jeles, derék férfi volt — szerettem s neje lettem. — Dolgoznunk kellett a mindennapi kenyérért, de megelégedtünk azzal, a mink volt, s boldogan éltünk; midőn te születél, boldogságunk tetőpontját érte. — Így multak az évek zavartalan megelégedésben és boldogságban, atyádnak legnagyobb öröme volt téged tanítani és oktatni, de ő beteg lett, hosszú súlyos betegsége felemészté minden megtakarított pénzünket, jövedelmünk megszünt, mert atyád nem dolgozhatott, s gond és nyomor kopogott ajtónkra. A mint tudod, — szegény atyád három évvel ezelőtt meghalt, s én alig valék képes kézimunkámmal

annyit keresni, hogy megélhessünk. A bű, a sok virrasztás atyád betegsége alatt, a megerőltetett munka felemészté erőmet, s érzém keblemben a halálos betegség csiráját jobban és jobban fejlődni, s tudtam, hogy nemsokára el kell tőled válnom. — Nehogy halálom után idegen emberek irgalmára bizzalak, elindultam e hosszú utra,

— mert reméltem, hogy P... városát elérhetem s átadhatlak nővéremnek, Kármándi bárónőnek. — De az ég másképrendelte — a halál gyorsan közeledik.

— Halálom azonban új ott-hont szerzend neked, — kiengeszteli nővéremet, — ő leányának fogadand téged.

— Menj hát gyermekem, P...-be, — közel van az ide, — Isten vezérelje lépteidet. — Mondd meg nővéremnek, — hogy halodokló anyád mint szent örökséget küldött téged hozzá — —

A beteg kimerülten hátra támaszkodék, — kis pihenés után folytatá:

— Gyermekem, én nem hagyok neked földi javakat; hanem jó nevelést adtam neked, szegény atyád oktatásai gazdag gyümölcsöt hozandnak számodra, ha jó és szorgalmas lész és Istenben bízol, — amit tanultál, amit tudsz — a szorgalom és munkáság oly kincsek, melyeket semmi hatalom nem rabolhat el tőled a világon. Maradj hű,

Istenhez és az erényhez, s nem lész elhagyatva soha, mert a Mindenható erőt, bátorságot és vigaszt küld gyermekeinek, hogy az élet szenvedéseit türelemmel elviselhesék. — Vedd ezen keresztet, anyántól kaptam azt egykor, s viseld mint anyád szent emlékét. — Élj boldogul — gyermekem! — Isten áldjon meg téged! . . . — Kedves leányom! — —

Az utolsó szavak alig hallhatón lebbentek el a halodokló ajkairól; hátra dőlt, mély sohaj emelé keblét, keze gyermeke fejét keresé, tekintete feléje fordult, — de a kéz erőtlenül lehanyatlott, a szem megtört, s a szív, — a forrón szerető anyai szív megszűnt dobogni. —

Hangos, szívrepesztő zokogással borult az árva a holt anyára, forró csókokkal s még forróbb könnyekkel árasztva el a drága arcot és kezeket, — de hasztalan! — a jó anya

nem hallá többé gyermeke zokogását, — nem szoritá őt többé szívére. — — —

Fáni soká, soká sirt, zokogott, míg végre a kimerültség erőt vett rajta. A mennyei atya megszánta őt, az álom angyala halkkal megcsókolá pilláit, s karjain ringatá a szegény árva, fájdalomtelt, zokogó leányt, hadd feledje rövid időre keserves sorsát.

III.

— Ejnye, ejnye, János! — szóla magában hajnalban a bíró öreg szolgája, midőn az udvaron végigment az istállók felé. — Te igazán feledékeny Jankó vagy! Itt van ni! A félszer ajtaja tárva-nyitva áll; ki tudja, nem bujtak-e el itt valami csavargók?

Halkkal közeledék az ajtóhoz s ovatosan bevilágított a lámpással, mert még sötét volt.

— Csakugyan! A mint gondoltam, itt fekszik valaki a földön. — Vigyázva lépett a félszerbe. De mélyen meghatotta lelkét, a mit látott. Lehajolt, hadd lássa: a halál, vagy csak az álom, a kimerültség nehéz, mély álma tartja-e karjai közt a nőt és a ráborult kis leányt. Halkkal megérinté a nő kezét, — hideg — merev volt az, szívére tette kezét, — arcába világított, — de az életnek semmi nyomát sem fődözheté fel.

— Meghalt! — suttogá, — a szegény nő meghalt! Hát a gyermek — azt is magához vette az Isten? — Nem, — az él — alszik. Szegény árva, mily szomorú lesz ébredésed! Juj, milyen hideg ő is; jó lesz őt meleg ágyba tenni.

Ovatosan karjaiba vette az alvó gyermeket, s gazdája házához ment könnyű terhével.

A bíró az ablaknál állt, s az öreg Kati épen a reggelit készíté, midőn János belépett.

— Bíró uram, egy szegény leánykát hozok, kinek szüksége van kegyelmed segélyére. Épen most leltem őt a félszerben, melynek ajtaját tegnap elfeledtem bezárni. Egy holt asszony ölében feküdt. —

Szánakozólag lépett oda a bíró; s mindjárt parancsolá Katinak, készítsen jó meleg ágyat, — a szegény gyermek szinte meg volt dermedve. Kati gyorsan készített jó puha fekhelyet, s ovatosan bele fektették a kis leányt. A bíró kiment a félszerbe Jánossal, meg akarván győződni, lehet-e még segíteni a szegény nőn. De nemsokára szomorú arccal visszajött s leült a gyermek ágya mellé, szánólag szemlélve a kis alvót.

A viharos, rémes éjre szép, derült idő következett. A nap fényesen emelkedett fel s legszebb sugarait küldé azon szobába, melyben kis barátnőnk oly békével aludt. A kecses fénysugaraknak megtetszett a kis

leány, kinek sápadt orczáin lassankint piros rózsák kezdtek nyilni; körüljárták ágyát, fejét, s végre megcsókolák a kis alvó piros ajkait, pilláit, kit a kedves érintés felébresztett s bámulva nyitá fel szemeit. Csodálkozva nézett körül a szobában; tekintete kérdőleg nyugodott a bíró arcán, s aztán, hirtelen eszébe jutván a múlt éjnek eseményei, fájdalmasan kiáltá:

— Anyám! — Hol van anyám? —

— Édes gyermekem, — mondá a bíró szeretetteljes hangon szánólag megfogva a kis leány kezét, — anyácskád jól van, neki semmi baja sincs többé, — ő a mennyei atyánál van.

A kis leány megborzadt s keservesen kezdett sirni; most már minden eszébe jutott és zokogva kiáltá:

— Oh anyám, drága, kedves anyám, hozzá megyek, nála akarok meghalni!

— Édes gyermekem, légy nyugodt, anyácskád a mennyországban van, hol nincsen sem szenvedés, sem könnyek. Egykor te is hozzá fogsz menni, ha jó, erényes maradsz.

A bíró gyöngéden czirógatá a leányka orcáját s megnyugtatólag folytatá:

— Légy nyugodt, légy jó, kis leányom, töröld le könnyeidet, lásd, itt jön az öreg Kati a reggelivel, most egyél és igyál, az kissé fel fog üdíteni.

A jó öreg ember nemsokára megnyerte a gyermek szívét és bizalmát, s őszintén elbeszélé neki szomorú történetét. A derék ember mélyen meg volt hatva; szívélyesen megölelé a lánykát s gyöngéden, szeretetteljesen igyekezett nagy fájdalmát enyhíteni. Aztán nyájasan kérdé:

— De hogy hínak téged, kis leányom?

— Kövesdi Fáninak.

— Hát nagynénédnek nevét tudod-e, s hol lakik ő?

— Kármánci bárónő, P . . . -ben lakik . . . Oh kedves bácsikám, én nem merem őt felkeresni, félek attól a büszke urnőtől.

— Kedves Fánikám, nincs semmi okod félni; nagynénéd szívesen fogadand téged, szegény anyád szenvedése és halála mélyen meg fogják őt hatni. — Én szívesen itt tartanálak, mint kedves leányomat; hanem kötelességemnek tartom haldokló anyád kivánságát teljesíteni; mert nagynénéd jobban gondoskodhatik rólad, mint én tehet-

ném. — Miután anyáskádat utolsó nyug-
helyére elkisértük, elviszlek P . . . városba.
Ne sirj, édes gyermekem, én gondoskodni
fogok anyád sirjáról, s te is gyakran eljössz
Széplakra, hiszen P . . . közel van ide, —
s meglátogatod anyádat a temetőben.

Igy sikerült a jószívű embernek Fánika
mindig újra kitörő fájdalmát némileg eny-
híteni.

(Folyt. következik.)

Legyen ilyen élted.

Tavasza van, jó anyám!
Erdőn, mezőn élet;
Kizöldült, virágos
Az egész természet . . .
Legyen ilyen élted!

Dalol fent és alant,
Ég tudja, hány madár;
Daluktól oly zajos
S oly vidám a határ . . .
Legyen ilyen élted!

Mosolyog a vidék,
Ragyog a menny boltja;
Gyönyörű napsugár
Fénylik kéjjel róla . . .
Legyen ilyen élted!

Arany lepke, méhe
Leng a virág körül;
Nevet a kis patak,
Ég, föld, minden örül . . .
Legyen ilyen élted!

Városv Mihály.

Az ezermester.

— Mese. —

(Képpel.)

Volt egyszer valahol egy szegény em-
ber, kinek semmije sem vala, csak kunyhója
és három fia. A kunyhó már ócska és ros-
katag volt, de annál erőteljesebbek voltak
fiai, igazán sugártermetű tiszaparti szép szál
legények. De egyik sem akart halász lenni,
vagy szántó-vető ember, s az atyjok elküldte
őket a nagyvilágba, hadd tanuljanak vala-

mit. Jól van. Három év múlva visszatért
mind a három. De a legfiatalabbik nem jött
ám gyalog, hanem szép daruszörü paripán,
csárdás kalapja mellé kócsagtoll volt tűzve,
ezüstpitykés kék spenczlije vállára vetve, s
övében szép, fényes pisztoly ragyogott. Az
apa mindjárt megkérdezte a másik kettőt,
mit tanultak ők? — hát az egyik csizmadia,
a másik szabó lett.

Jól van! De midőn az öreg a nyalka
lovast meglátta, hóna alá csapta kopott bá-
ránybőr-kucsmáját, — az bizonyosan valami
nagy ur lett. Az öreg csak vakarta fejét,
csak igazgatta fehér haját s nem tudta ho-
gyan kérdezze, mert „te“-nek nem merte
szólitani. De végre mégis csak neki bátoro-
dék s kérdé:

— Ne vegye rossz néven kérdésemet, —
de hát mi is lett kend?

— Ezermester, apám. — felelt a fiu, fe-
kete bajszát pödörve.

— Ezermester? A jó öreg most épen
annyit tudott, mint azelőtt, — mi lehet az,
egy ezermester? Valami nagynak kell len-
nie, — az kétséget sem szenved, — s egye-
bet most úgy sem kell tudnia.

Most jól ment minden. A szabó varrt, a
csizmadia talpalt, fejtelt, foltozott egésznap,
az ezermester pedig kényelmesen nyújtóz-
kodék a padon, vagy lovával foglalkozott.
A jó öreg pedig minden embernek nagy
örömmel elbeszélte, milyen ur lett az ő leg-
fiatalabbik fiából, szép paripán jött haza s
nem is jár gyalog soha. Egyszer találkozik
a kastélybeli tisztartó urral, s mindjárt el-
beszélte neki, milyen szép lova van az ő
fiának, s minthogy a tisztartó olyan okos
ur, azt is fogja tudni, miféle uraság, vagy
hivatal az az ezermesterség, mert az ő fia is
az lett.

De a tisztartó ur csak annyit mondott
neki:

— Azt majd megtudja kend valamikor,
öreg; hanem mondja meg kend a fiának,
jőjjön el hozzám.

Jól van. Az öreg mindjárt haza szaladt
s megmondja fia urának. A fiatal ember
szépen lassan elballag a kastélyba s egye-
nesen beállit a tisztartó szobájába, ki ko-
moran a szeme közé nézett s így szól:

— Én tudom, ki és mi vagy te, s igaz-
ság szerint be kellene téged záratnom; ha-

nem mégis szeretném tudni, jól megtanultad-e mesterségedet. Akarsz-e próbát tenni? Ha nem, akkor midjárt bekisértetek a börtönbe.

— Jól van, tekintetes uram, teszek én próbát szívesen.

— Hallgass hát ide; ha igazi ezermester vagy s jól érted a mesterségedet, akkor ma éjjel kilopod az istállóból két pej csikómat.

— Nagyon jól van, tekintetes uram,

dogálni, aztán eső is jött hozzá. A két ör az ól-ajtónál jól átfázott, s miután éjfél elmúlt s még semmi gyanusat sem láttak, épen be akartak menni a meleg istállóba. Egyszerre csak fájdalmas nyögést hallottak s egy púpos, ősz kis öreg emberke nagy bajjal sántikál az istálló felé s kéri, engedjék meg, hogy kissé megpihenhessen az ajtóküszöbön; olyan nagyon rosszul érzi magát, nem is bír tovább menni ilyen rossz időben.

Már ezt csak megengedjük a szegény

meglesz, a mit kíván! — felelt az ezermester s hazament.

— Hanem azt a két csikót csakugyan nem kapod meg! — gondola magában a tisztartó, s hat embert rendelt a két ló mellé az istállóba, kettő elül, kettő hátul s kettő az ajtóban állt; szigorúan rájuk parancsolta, vigyázzanak, nehogy ellopják azt a két pej csikót. Hanem mivel még koratavaszkor volt, éjjel hűvös szél kezdett fuj-

ördögnek, ez a nyomorék csak nem lehet lókötő — gondolják magukban az örök, és az öreg ember leül a küszöbre, s nem győzi eléggé dicsérni a lovászok szíveségét. De alig ült ott egy kis ideig, midőn dideregni kezdett, fogai vaczogtak, úgy rázta őt a hideg.

— Mi baja van kendnek? — kérdék tőle.

— Jaj bizony engem a harmadnapos hideg lel.

— No ha a hideg leli, — mondák az örök, akkor menjen be az istállóba s feküdjék le a szalmára.

Az öreg ember csakugyan besántikál, és csupa háladatosságból megosztja az örökkel a pálinkát, melyet a szomszédfaluban egy jó embertől kapott, mert ő ugy sem ihatja meg. Az átfázott, kifáradt embereknek izlik az erős pálinka, aztán egy kicsit lefekszenek ők is a szalmára, hiszen ilyenkor már nem is jönnek tolvajok, és az öreg ember ugy sem alszik, ő majd vigyáz a lovakra.

De alig hogy lefeküdtek, már el is aludtak, mert a pálinkába erős altató volt keverve; midőn az öreg ember látta, hogy mélyen alusznak, egyszerre talpra ugrott, már nem volt sem sánta, sem pupos, — pupját, fehér haját és rongyos ruháját letette fekhelyére, fogta a két pejesikónak a kötőfékét, és szépen lassan kivezette őket az istállóból és az udvarból. Midőn kiért a kertek alá, egyet füttyentett, s jól betanított daruszörü paripája egyszerre ott termett. Hátára veté magát, s midőn az örök felébredtek, már messze járt a Tisza partján a nádasban; a csöszök ugyan üldözőbe vették, de utol nem érték, — mert ő nem volt más, mint az öreg halásznak ezermester fia.

Hát másnap délután csak beállit a ficzkó a lopott lovakkal az udvarba, s megkérdezeti a tisztartót, nem vesz-e két pej csikót?

○ A tisztartó maga is nevetett s mondá:

— Ezermester, ezt ügyesen végezted. Látom, hogy sokat tanultál s nem jó, ha szabadon jársz. A börtönbe záratlak, ha azt nem teljesíted, a mit rád bizok. Tehát, ma éjjel lehuzod nőm ujjáról a jegygyűrűt; ha megteszed, akkor szabadon hagylak.

— Nagyon jól van, tekintetes uram, meglesz a kívánsága! — felel az ezermester s hazament.

— Hátha tizszer is ezermester vagy, az még sem fog neked sikerülni, arról jót állok! — gondolá magában a tisztartó; este jól bezárta a hálószoba ajtaját, egypár pisztolyt készített ágya mellé, s lefeküdt.

De még el sem aludt, midőn kün neszt hall, s egyszerre lassan felemelkedik egy fej az ablak előtt s bekandikál a hálószobába.

— Itt vagy már gazember! — mondá a

tisztartó halkkal, felhuzva a pisztoly kacsát s rá lö, és az odakün szó nélkül leroskad. — Jól van — most vége lett az ezermesternek.

— Hanem mégis odábbtehetnéd az ablaktól a hullát, — jegyzé meg az asszony, — ha reggel erre mennek az emberek s az ablak alatt látják a halottat, mindenféle haszontalan beszéd fog keringeni, hiszen tudod, milyenek az emberek.

— Igazad van, feleség! — mondá a tisztartó, s kimegy; de mindjárt visszajött így szólván:

— Még is jó lesz, ha nekem adod a gyűrűt; mégis időbe kerül, míg a hullát eltakaritom, s addig — az ember nem tudhatja — az ilyen kópéknak sokféle czimboráik vannak. —

— Igaz, az nagyon helyes, — mondja a nő, s odaadja neki a gyűrűt.

De lám! alig hogy kiment a szobából, már megint vissza is jött, kiáltva:

— Képzeld csak magadnak, anyjukom, még sem löttem agyon azt a gaz ficzkót! Ott az ablak alatt fekszik egy megperzselt szalmabáb s mellette egy hosszú rud; — de az ezermesternek se hire, se hamva. Fogadni mernék, hogy még egyszer eljön az éjjel, — jobb lesz, ha nekem adod a jegygyűrűt, akkor biztosak leszünk, hogy nem vész el.

— Mit, a gyűrűt? — sikoltott fel a nő, — hiszen már odaadtam neked!

— Nekem?

— Az ám, alig mult el öt percz, mióta ittbenn voltál érte!

— Én?

— Igen, te!

— Az nem igaz! —

S így vitakoztak majdnem reggelig, és az ezermester, — ki maga bejött a gyűrűért a sötét szobába, míg a tisztartó kün volt — régen otthon alszik az ágyban.

○ Jól van. Másnap délben odament a kastélyba és arany gyűrűt hozott ajándékba a tekintetes asszonynak.

— Átkozott egy ficzkó vagy te! — rivallt rá a tisztartó, — utoljára még ellopod az ágyamat is, a nélkül, hogy észrevegyem, — de az még sem igaz, hogy neked minden sikerül. Még egyet feladok neked; ha azt megteszed, akkor megfogadlak ispánnak, s nőül

adom neked leányomat, de aztán felhagysz mostani mesterségeddel.

— Mi a patvar lehet az még? — gondolja magában az ezermester, és a tisztartó így szól:

— Ezermester, ma éjjel idehozod nekem a papot és a kántort egy zsákban!

Az ezermester kissé gondolkodék, aztán felkiáltott:

— Nagyon jól van, tekintetes uram, majd elhozom őket! — s ezzel hazament.

Hát aztán sok dolga volt még aznap. Először megvarrta a zsákot, pedig tiz rőf vászon kellett arra, mert a pap kissé el volt hivva. Aztán elment az erdőbe és csigákat keresett. Este, midőn már egészen sötét volt, kis gyertyákat ragasztott a csigák házaira s úgy eresztette el őket, miután a gyertyákat meggyújtotta, szét a temetőben. Ő maga hosszú, fehér szakállt kötött fel, fehér lepelbe burkolózék s úgy állt ki a templomterre, mély, ünnepélyes hangon kiáltván:

„Ébredjetej jámbor népek!
Megjött im a végítélet;
A ki első akar lenni
S a mennyországba bemenni, —
Az csak hagyjon mindent hátra
S jőjjön a mennyei zsákba!“

Először a kántor nézett ki az ablakon. „Micsoda pokoli lárma az ottlenn?“ — akart kiáltani, de a szó megakadt a nyelvén — a közeli temetőben látja a sok lángocskákat sétálni, — szeme kissé keresztbe is állt, — jó vacsorán volt a papnál, — bizony csakugyan — a holtak feltámadnak, — az utolsó ítélet napja itt van! S hamar sietett a paphoz s megzörgette az ablakot, bekiáltván:

— Tisztelendő ur, fel, fel, itt a végítélet napja, a holtak már mind ébren vannak és szent Péter is itt van lenn, s vár minket!

Istenem, a tisztelendő még nem aludta ki magát a jó vacsora után, feje kissé szédült, — nem találta a nadrágját; de minek is? — Hiszen a jó Isten nem tekinti a külsőt, — s így mind a kettő lebotorkált a lépcsőn, — míg szerencsésükre szent Péter eléjük jött s nyitva tartja a megválasztottak zsákját.

Jól van. Szépen belemásztak a zsákba — s a mint benn vannak, az ezermester erősen beköti azt s kezdi hurezolni és czi-

pelni, hogy csak úgy szakad a veriték homlokáról.

A kastélyba vezető ut göröngyös és teli volt pocsétákkal az eső után, s valahányszor a két uraság a zsákban érezte a vizeset, szinte kételkedni kezdtek, és a kántor különösen pogányul káromkodott, hogy annyi eső-felhőn kell keresztülmenniök.

Végre hát mégis a kastélyba ért az ezermester terhével, de midőn a lépcsőn felhúzólt a zsákot, és a két fej csak úgy kopogott a grádicson, akkor a kántor még az ördöggel is hordatta az ilyen fejtörő mennybeszállást, de az ezermester vigasztalá őket:

— Csak türelmet, kedves választottjaim, már a mennyország létráján vagyunk, mindjárt otthonn leszünk! —

És úgy szépen beállította a zsákot az előterembe, és azt mondta az uraknak, legyenek csak egy kis türelemmel, — az Uristen még el van foglalva lenn az ítélettel, csak reggelre fog eljönni, — és azzal elillant.

Hát reggel mikor a tisztartó az előterembe lép, csak néz, csak néz, — micsoda nagy zsák áll ott. Egyszerre eszébe jut az ezermester, — hamar kioldozza a zsákot, — és — csakugyan benne van a pap és a kántor!

Most mindjárt küldött az ezermesterért, és minthogy mindent olyan átkozott ügyesen elvégzett, a tisztartó megfogadta őt ispánnak. A nagy zsákból pedig két jó ágylepedőt csináltatott magának az ispán ur.

Nemsokára megülik a lakodalmat a tisztartó szép leányával, és az öreg halász gyakran orrára teszi ujját s mondja magában:

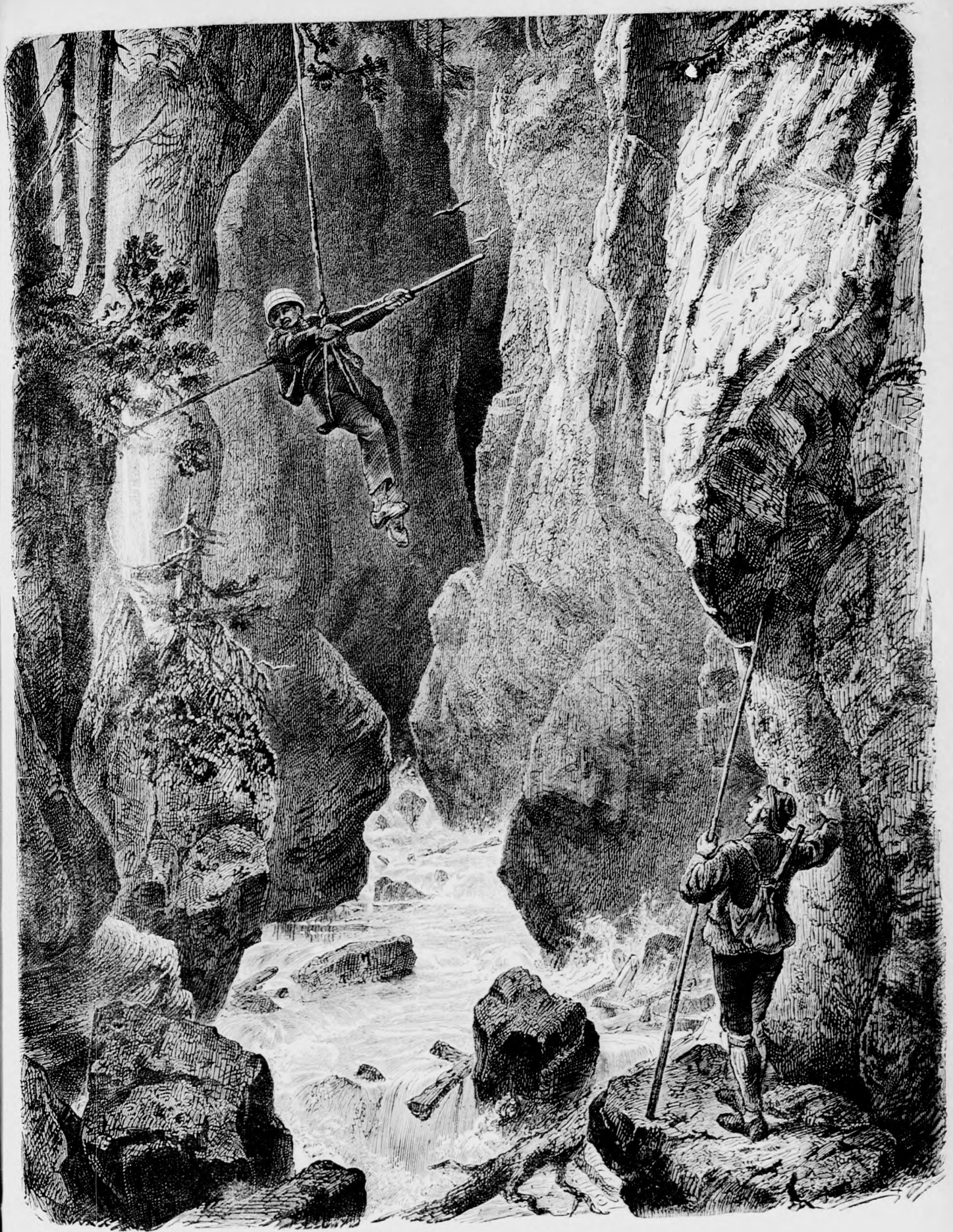
— Aha! Most már képzelhetem magamnak, micsoda lehet egy olyan ezermester! —

A mélységben.

(Képpel.)

Bajorország hegyvidékén van egy nevezetes víz-örvény, melyet „Klamm“-nak neveznek. A ki a bajor felvidéken utazott, az csoda-dolgokat tud beszélni ezen szorosról, vagyis szakadásról, melyben a Partnach folyó utat tört magának a felhalmozott palaköveken keresztül.

Partenkirchenben és Garmischban az erdészeti hivatal jelöli ki a fát az emberek-

A mélységben.

nek, — melyre szükségök van háztartásukban, — azon erdőkben, melyek a festői Klammon túl terjednek. Hanem ezen vadon hegy-oldalakhoz nem vezet más ut, mint az említett szoroson keresztül, mely valóságos sziklatorkolat, kétszázlátnyi mélységben a palaközetbe vájva, és sok helyen csak oly keskeny, miszerint egy gyakorlott ugró átugorhatná. A Klammon déli szélén ugyan van egy csinált szekér-ut, melyen a Rainthalba juthatni, hanem annak használatáról — a fának tovább szállítására — szó sem lehet ott, hol egy sebes hegyi folyó szalad a völgy felé, s a legolesóbban — tudniillik ingyen — magával czipeli a rá bízott terheket.

A parasztok e szerint ottfenn a hegyekben beledobálják a fahasábokat, s a Partnach hullámai nagy készséggel tovaszállítják, minden segély nélkül, a míg a sziklaszorosokba nem érnek. De a szorosokban megtorlódik a víz, s megtorlódnak a fahasábok. Az első keresztülküzdí magát, az utóbbi fennakad s feltornyosul.

Ha a kakuk szól a hegyekben s a hegylejtőkön a kék havasi nefelejcs, vagy tarnics virágozik, azaz május végével és júniusban, akkor az erdészek az erdőkben járnak s megjelölik az embereknek a fákat, melyeket levághatnak. Julius is elműk, míg a fákat levágják, elfürészelik és ölbe rakják a Partnach folyó partjára, s míg a vízállás eléggé alkalmasnak látszik arra, hogy a fenyő-hasábokat rá bizhassák.

Rendesen augusztusban szokták a fát leúsztatni. A különböző tulajdonosok farkásai ott állnak készen a folyó partján, mind egyik külön jeggyel ellátva, s várnak a furesa utazásra a habzó, forrongó, zúgó folyón. De jól kell ám az időt megválasztani, mert ha nagy eső volt s a vizek megdagadnak, akkor nem szabad usztatni, mert a nagy erővel tóduló fa könnyen szétszakíthatná a gereblyeszerű gátat, mely Partenkirchennél a folyón keresztül fel van állítva, a fának feltartóztatására. Legjobb alkalom van akkor, ha a víz lassan kezd nőni. Akkor hozzáfognak a nagy munkához s a nehéz hasábok mind a vízbe sétálnak és vigan tova usznak a sebes folyamon, — elejéntén szép rendben, békésen egymás mellett, míg a folyó medre széles; de aztán, midőn az ár a szo-

rosok felé rohan, mindig gyorsabban, mindig szorosabban egymáshoz és egymásra szoritva s gyakran megfordulva a tolongásban.

Vége már nincs hely, hogy egymás mellett haladhassanak. A partok, eddig csak erdővel szegélyezve, két-ölnyi távolságra szorultak össze s falakká lettek. Egy darabig egyik hasáb tolja a másikat, — de ha egyszer a palakösziklák kanyarulatai közé érnek, hol a folyó úgy veszi ki magát, mint egy óráisi féreg, mely keresztülragta magát a palaköveken, akkor nem mehetnek tovább s feltorlódnak.

Most itt az idő, hogy az emberek segítsenek rajtuk.

Álljunk a legmagasabb Klammon-hidra, Graszeknél, honnan legjobban beláthatni az örvénybe, mely épen a szédítő magasban álló hid előtt kanyarulatot tesz. A mélységben dörögve robognak a hasábok a sötét torkolatba.

Most egy férfit lebocsátanak (nézd a képet), hogy a fenakadt hasábokat ismét felszabadítsa. Erős kötelet hurkolnak derekára. Egy darab fán ül, mely a kötél végére ülésként van erősítve. Fején facsöbör van, nehogy a tán lezuhanó kövek megsértsek fejét. A kötél esigán forog, s azonkívül egy fatörzsre van csavarintva. Míg társai közül hárman-négyen egész erejük megfeszítésével tartják a kötelet, hogy csak lassan-lassan ereszkedjék le a mélybe, — a lefelé szálló forog, a kötél mozgását követve s hosszú csáklyáját használva, mely arra szolgál, hogy távol tartsa magát a kiálló sziklától, melyekhez őt a kötél forgása könnyen oda csaphatná. Lenn megérkezve, a csáklyával rendezí a hasábokat, hogy tovább uszhassanak.

Felülről szemlélve, épen nem látszik ez valami veszedelmes dolognak; de ha lenn állnánk a mélységben, akkor másképp beszélnénk. Már a leereszkedés az ingó kötélen — biztos főt kiván, mely nem szédül, nemkevésbé pedig a víznek zúgása és a fahasábok dörgése a szoros mederben, mely egészen másképp hangzik ott, mint itt fenn, hol a hid az örvény felett lebeg. Arra is kell bátorság, hogy az ember a feltorlódtott hasábokon mászkáljon, melyek a dühöngő, megszorult víz felett ingadoznak. Vegyük

még ho
félhoma
darabk
jük, ho
az ilye
venni l

Eg
egyiké
este el
nált se
fojtá a
dulhat
menté
sikerü
viz, ho
kező in

mert a
gig ke
vizbe
volna
ide-oc
tuskó

állt.
kodha
ellen
volt

szikl
tehat
hogy
a két
sem m
hová

talál
Ezer
írán
s ot

hoss
ott l
vizb
jött
halá

Kla

lafa

foly

utá

Tél

vár

szin

zad

szél

hér

még hozzá, hogy a mély hasadékban mindig félhomály uralkodik, mert csak egy keskeny darabka eget látni onnan, — akkor elismerjük, hogy bizony hidegvéri bátorság kell az ilyen munkára. — Szeretnétek-e résztvenni benne, kedves fiatal barátim . . . . .

Egyszer megtörtént, hogy azon favágók egyikét, kik lenn a mélységben dolgoztak, este elfeledték felhuzni. Kiabálása nem használhatna-e meg a sötét torkolatból, ha a víz mentében Rainthal felé haladna; de az nem sikerült, mert egy helyen oly mély volt a víz, hogy nem mehetett rajta keresztül. Ellenkező irányban mégkevésbé szabadulhatott, mert akkor a víz ellen, az egész Klammon végig kellett volna gázolnia s a sötétben vagy a vízbe fult, vagy a sziklákon agyonzúzódtott volna. Midőn a forrongó, hullámzó vízben ide-oda tapogatózóék, egy hatalmas sziklatuskóhoz ért, mely közel a falhoz a vízben állt. Ebbe mind a két kezével belekapaszkodhaték, s így oltalmat lelt a sebes víz ellen, de mégis kényelmetlen menhely volt az, mert épen fölötte annyira kiállt a sziklafal, hogy le kellett hajolnia. Midőn tehát ismét távozni akart onnan, észrevette, hogy a víz olyan mély medenczét vájt mind a két oldalon, miszerint ott semmi módon sem mehet keresztül. Azt hinné az ember: a hová utat talált, onnan visszafelé is megtalálja azt; — de nem mindig van az úgy. Ezen favágó sem találta meg többé az irányt, melyben a tuskó mögé került vala, s ott maradt állva. Képzhetni, milyen hosszú lehetett szegénynek az éj, melyen át ott kellett állnia, hajoltan, mellig a hideg vízben. Reggel, midőn társai ismét dolgozni jöttek, félig megdermedve huzzák őt ki a halál torkából.

Sajátságos nagyszerű látványt nyújt a Klamn télen és tavaszkor. A meredek sziklafalakon végig számtalan vizér szivárog folytonosan lefelé. Nagy eső és égiháboruk után ezek mind zuhatagokká változnak. Télen egészen más arcot mutat. A leszárgó víz megfagy, a rajta lecsurgó víz szintén megfagy, míg végre vastag jégduzzadékok képződnek. Fenn, hol az örvény szélén áthajolnak, legvastagabbak és hóhérek, s néhány ölnyi mélységben mint szám-

talán zöldes-kék jégcsapok meredeznek a sötét mélységbe.

Gyönyörű, pompás látványt nyújtanak ezen jégképzemények délben. Mert azon időben, melyben ezen holt, zöld zuhatagok meredten aláfüggnek a mélységbe, a nap csak délben vet egy rövid pillantást a Klammba. Akkor a felső duzzadékok vakítón fehérek, csillogók, míg csúcsaik a sötét mélységben kék és zöld színben tűnnek fel. De holdvilágos éjjel is szép látvány ezen jégvilág. A sárgás fénynek egy-egy sugara itt-ott megvilágítja a jégfalat, vagy megcsillámlik a mélységben egy jégcsapon, s akkor úgy látszik, mintha csupa gyémánt- és smaragd-kincsek emelkednének felfelé az éjnek sötétségéből. A sziklák s fenn a jégduzzadékok finom hóval vannak fődve, melyet a szél a hegyekről és fákról lefujt. Ezen fehérség úgy tűnik fel a holdfényben, mintha márvány-képzemények előtt állnánk. Éjjel erősebben zugsnak a vizek, s az éjjeli órát, melyet az ember itt-fenn töltött a láthatlan hullámok dörgő zugása mellett, a bolygó holdsugarak játékát észlelve a csillámló, merev jégen, — bizonyára nem feleli el, a míg él.

Tavaszkor, ha a lanyha tavaszi szelek erőt vesznek a zord tél szeszélyein, ismét nagy élvezetet nyújt a jégtől meredező Klamn; hanem akkor kell ott lenni, ha egy olyan széles jégzuhatag, régen megingatva a langyos vízeseppek által, egyszerre elválik és a mélységbe zuhan. Ágyúdörgéshez hasonló zajjal zuhan le az óriási jég-orgona, mely száz meg száz mázsányi súlyával a sziklán csüggött, számtalan darabokra szétzúzva, s kevéssel ezután ismét békésen csörgedezik le a tavaszi patak ama mély barázdán, melyet a jégzuhatag esésében hasított.

Szép a természet, szép és nagyszerű, kedves olvasóim, s mind azon csodák, melyeket az „Ezer-egy éj“ meséiben olvastatok, nem érnek fel azon gyönyörű, tündéries látványokkal, melyek az előtt tárulnak fel, ki értelmes szemmel észleli a természet nagyszerű működését.

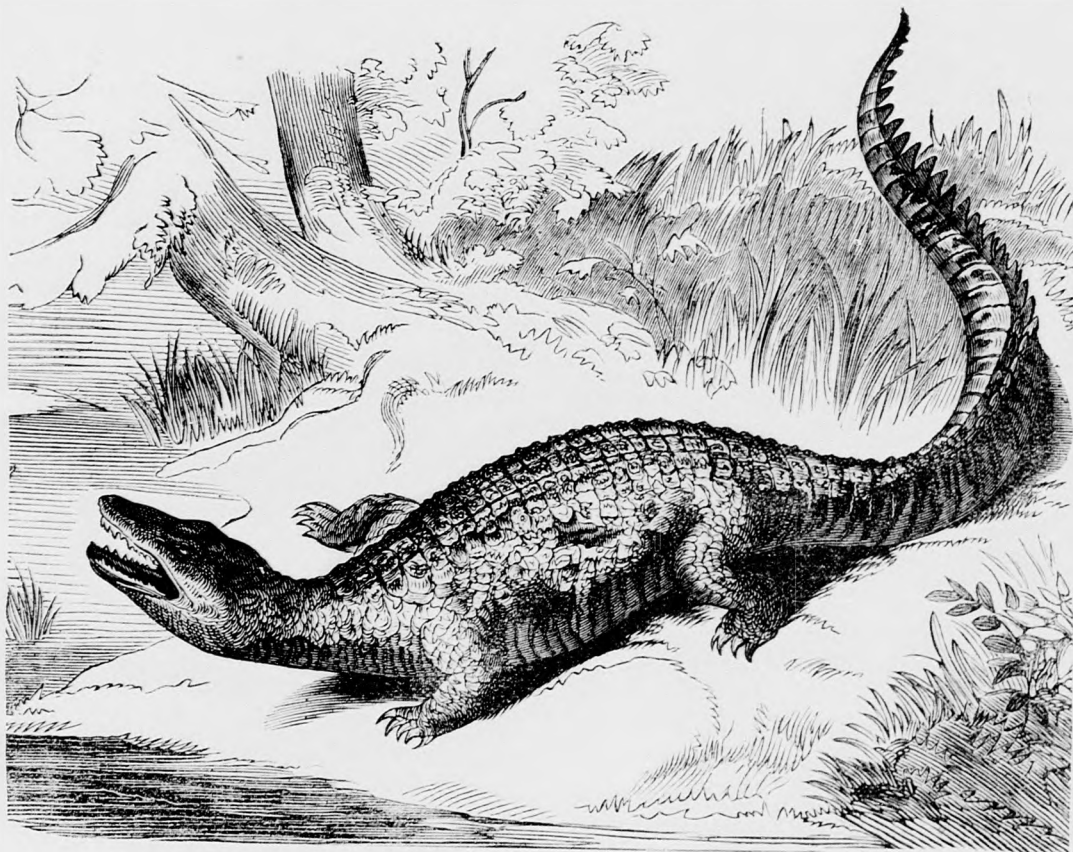
Szükséged van . . .

Szükséged van az időre!
Ne veszítsd hát el:
Rest a neve annak, a ki
Tétlen vesztegel.

Munkálj, haladj, törj előre
Fáradhatlanul!

Lám, a madár is anyjától
Repülni tanul. Timár Károly.

E vérengző állat különböző elnevezések alatt földünk majd minden forró-övi folyamában kísértő réme a partlakóknak. Nemcsak Afrika, de Kelet-India szent Gangesz és Brahma-putra folyói is tele vannak e falánk szörnyetegekkel. A természet az újvilágot sem feledé el megajándékozni e gonosz teremtményekkel, sőt Amerika forró-övi tartományaiban, kivált Guyanában, a krokodilok valódi országos csapásul tekinthetők. E tartomány minden folyója hemzseg a krokodiloktól; ott kajmannak neve-

A krokodil.

(Három képpel.)

A krokodil a világ legnagyobb gyíkfaja, — de mennyire különbözik azoktól a mi szép, fúrge, zöld, vagy barna, vagy épen gyönyörű kékes-zöld aranycsillogó gyíkjainktól, melyek oly könnyen megszelidíthetők, ha egyszer meggyőződnek arról, hogy az ember nem bántja őket; s míg a rut, idomtalan, otromba, lomha krokodil minden élő teremtés életére tör, a gyíkoeska csak legyeket s egyéb ilyenmü rovarokat pusztít.

zik ezen állatot, a bensülöttek nyelvén, a beköltözöttek pedig alligatornak hívják.

Egy német természettudós különös figyelmet fordított az amerikai krokodilra, s e végből hosszabb ideig tartózkodék Guyana azon részében, melyet a francziák birnak. Az Oyapock folyam közepén van egy kis sziget, Kaszfeszoka a neve; ezen szigetre küldték III. Napoleon császár uralma idejében a számüzött államfogyokat, — tehát nem valami közönséges, alávaló fegyenczeket, gonosztevőket, hol a legnagyobb sanyaruságok

és nélkülözések közt tengődtek. Ezen szigetet a kajmanok folytonos ostrom alatt tartják (nézd II. képet). Mihelyt észrevesznek a gonosz állatok valakit a part közelében, azonnal utána erednek, s oly vakmerők, hogy egészen kijönnek csapatosan a szárazra, s üldözőbe veszik az embert, mintha tudnák, hogy a szegény fogoly lakosok semmi fegyverrel sem bírnak védelmükre.

Egyetlen menhelyök egy toronyszerű épületből állt, hol biztosságban lehettek a kajmanok támadásai ellen, s futottak is oda,

a folyóból ivó állatokra leskelődnek, kivált a kutyákra, melyek dühösen ugatják a közeledő ellenséget. Különben oly falánkok és torkosak, hogy ha egy darab fát bedobnak a vízbe, falánksági dühökben azt is eltüntetik szörnyü torkukban.

Én azonban csak áldhatom — folytatja utazóink — a krokodilok falánkságát, mert — mi fölötté csodálatosan hangzik — egyedül az mentette meg életemet.

Midőn a Rupunini folyó partján utaztam, egy este, fáradságos napi utazás után

a mint az ormótlan szörnyetegek fejeit a vízből kiemelkedni látták.

„A kajmanok rendes eledele — így szól az utazó — a hal; a nagy halat, melyet nem nyelhetnek el egyszerre, farkuk egy csapásával megölik, s egyszersmind feldobják a levegőbe, hogy aztán rettentően feltáptott szájokkal felfoghassák. — Az anya nagy gondnal őrzi fiait, s a legnagyobb dühvel védelmezi őket. Este a kajmanok rendszeren

a rekkenő hőségben, egy gyönyörű árnyas helyre értünk, hol éjjeli tanyát ütöttünk; kísérőim utközben pompás vadpulykákat lőttek s azokból izletes vacsorát szándékoztak készíteni. A folyó vize tiszta, csendes volt, s nagy csodálkozásunkra semmi nyomát sem láttuk e helyen a kajmanoknak.

Fáradt lévén, leheverésztem a part melletti terebély platánok árnyába, s a víznek halk csörgedezése és moraja oly csábosan

hatott rám, miszerint nem állhattam ellent a vágnak fáradt tagjaimat hűs fürdő által felüldithetni. A gondolatot rögtön követé a tett, — s minthogy az alligatoroknak semmi neszt sem hallottam, bátrabb lettem s uszálni kezdtem; de — hogyan irjam le meglepetésemet, midőn alig 50 lépésnyire tőlem egy rendkívüli nagy krokodil ütötte fel fejét. Most hát csak úgy menekülhetek meg a szörnyű haláltól, ha sebesebben tudok uszni, mint ellenségem; de minden erőmegfeszítésem daczára a kajman ésköztem lévő távolság mindig kisebb lett, — kísérei azonban szerencsémre meghallották kiáltásaimat s a partra siettek. Alig látták a veszélyt, mely engem fenyeget, már is készen voltak tervekkel. Indián vezetőnk villámsebességgel kötelet erősített az erős vaskampóra, melyre a bográcsot szoktuk a tűz fölé akasztani, rá szurta a legnagyobb pulykát, s kiáltott nekem; uszszam csak a part felé, — ne

féljek, menekülésem biztos, hanem mikor ő azt kiáltja: „Le!” — akkor bukjam hirtelen a víz alá. —

Én természetesen követtem tanácsát, s a paranesszóra, — épen midőn a kajmán már-már sarkamban volt, — hirtelen lebuktam, — és az indián szokott ügyességgel a mezhökkenő állat elé dobta a csalétket, melyet az rögtön be is falt, és természetesen fogva volt, mint horgon a hal. — Embereim diadalrivallással, de minden erejük megfeszítésével is, a kötélnél fogva a part felé húzták a szörnyeteget, s én egészen kimerülve lévén a kiállott ijedség és megerőltetett uszás által, — felültem a kajman hátára, s úgy értem szerencsésen a partra. — Hanem legkisebb kedvet sem érzek még valaha olyan különös paripán való nyargalásra!”

Falusi pletyka.

(Képpel.)

— Jutka néni! Jutka néni! Megálljon kend egy szóra! — így kiált Sára asszony egy másik vén asszonynak hajnalban az utca sarkán.

Jutka néni, Boris néni és Kata néni kíváncsi pofákkal sietnek Sára asszonyhoz.

— Hallották-e már, mi történt a kisbiróék házánál?

— Nem hallottunk mi egy kukkot sem!

— Hát csak képzelje magának, tegnap este, a mint vacsorálnak, a kisbiró elbeszélé feleségének, hogy estefelé a vén Terkát halva találták a kertben, olyanformán, mintha a nyakát kitekerték volna. A mint beszélnek, hát a vén czirmos macskájuk csak fülel, csak fülel; egyszerre felugrik az asztalra, és — uram fia! — megszólal emberi hangon: „Micsoda? a vén Terka meghalt?”

— s ezzel usdri! kiugrik az ablakon, és azóta nem is látták többé.

— Mi az Isten csodája! Az a Terka! az a Terka!

— No nem hiába mondta hát boldogult uram, hogy egyszer a keresztuton a temetőnél találkozott a Terkával, pedig disznóképében! —

— Az ám! Én is hallottam felőle, kilencz malacz szaladt utána.

— Bizony — bizony boszorkány volt ő; a kisbiróéknak is mondtam, ne tartsák azt a vén macskát a háznál, mert ha a macska egyszer hét-éves, akkor boszorkány lesz belőle. Az szent igaz! —

— Bizony ugy van! —

... Bizony az szent igaz: iskola, — nevelés kell a népnek! —

Krónika.

— **Kegyelet.** Pest városa azt a házat, melyben a bold.: emlékü Eötvös József báró az Erzsébet-téren lakott, diszes emléktáblával fogja megjelölni.

— **Kormányozható léghajó.** Pesten a bálvány-utczában (10-ik sz.) Erdélyi Mihály hazánkfia egy általa feltalált léghajó-mintát állított ki, mely annival inkább méltó a figyelemre, miután — a feltaláló állítása szerint — tetszés szerint lehet kormányozni. E léghajó ugyanis el van látva ügyesen kigondolt evező- és kormány-készülékkel, melyek segítségével azt a levegőben akár vízszintesen előre, akár jobbra vagy balra, akár fölfelé vagy lefelé vezetheti; csak az a kívánatos, hogy e szép elméletet meg ne ezáfolja a gyakorlat.

— **Meggondolatlan tréfából halál.** Egy pesti ácsmesternek megbetegedvén a lova, első legényének fiát elküldte, hogy vezesse azt az állatgyógyintézetbe. A 14 éves fiu, nehogy a jóvérű ló valamiképp elszökjék tőle, a kötőféket ráhurkolta jobb kezére, aztán szépen elindult. A harmadik utcában találkozik egy szekeresrel, a ki meggondolatlan tréfából ostorával megcsapta a beteg lovat, mire ez nekivadulva elkezdett sebesen futni, magával vonszolván a szegény fiut is. A száguldó lovat nagysokára sikerült elfogni, de már akkor a szerencsétlen fiu annyira össze volt zúzódva, összeszorítva, hogy semmi életjelt sem adott magáról, s párnapos szenvedés után meg is halt.

— **Miskolczon,** ha igaz, csodálatos eset történt; ugyanis egy eszmadia iparosnak segédje éjjel felkiáltott: hogy az ablaknál egy fejnélküli egyént lát, mire a mester és neje zavarba jött s hiába állíták, hogy csalódik, ott nincs semmi. — A segéd kikelt ágyából a tőkéhez ült, de szeméit örökösen hol az ablakra, hol a mester nejére függeszté; mire ez oly zavarba jött, hogy roggelre teljesen elveszté józan eszméletét. — A nő azóta mint elmezavart gyógyítás alatt van; a segéd eszméletnél van ugyan, de a lakott házba többé nem akart visszatérni.

— **Századik születésnap.** Ötvennégy év óta lakik Pesten egy öreg ember, ki ápr. hó 26-dikán ünneplé meg századik születésnapját. Rác Mihály — ez neve az aggastyánnak — született az 1773-dik évben. Atyja Sümegen kereskedő lévén, a fiu 19 éves koráig [szintén ott tartózkodott; 1793-ban beállt közkatonának, s ezen minőségében I. Napoleon ellen csatázott. 1807-ben mint hadifogoly Párisba vitetett, de 1813-ban a szövetségesek Párisba vonulása alkalmával a fogságból kiszabadult. Rác körülbelül 26 évi katonai szolgálat után a hadseregből végkép elbocsáttatván, csaknem 50 éves kora daczára a vargamesterséget mégis megtanulta, de minden iparkodása mellett sem szolgált neki a szerencse annyira, hogy öreg napjaira a megtakarítottból élhetne, kénytelen ennél fogva szánakozó emberbarátokhoz folya-

modni, kiknek adományából tengeti életét. Rác, magas kora mellett is még életerős, egésznap dohányzik, ételét étvágygyal eszi meg.

— **Duna-Patajról** írják: Közelebb a Vejtei-féle korcsmába vendégek érkezvén, Csaba J. vendéglős csibét akart löni, azonban a puská többször egymás után csütörtököt mondván, a földhöz ütötte, és ekkor elsült; hanem oly szerencsétlenül, hogy a vendéglősnek a konyhaajtóban álló nejét találta, ki szörnyethalt. A kétségbeesett férj fájdalomla leírhatatlan. Ő, ki nejét a lehető legnagyobb gyöngédséggel szerette, ő lett gyilkosa. E gondolat oly állapotba helyezte a szerencsétlen vendéglőst, hogy tartanék tőle, hogy esztét veszti. A szerencsétlenség fölött általános a részvét a városban.

— **Jánoshegy közelében** (a kassa-oderbergi vasutvonalon) nemrég két tehervonat oly erősen ütközött össze, hogy több vaskocsi szétroncsoltatott. Egyéb baj nem történt.

— **A budai Lukácsfürdő** táján egy körülbelül 5 éves fiu találtatott, ki sirva tévelygett az utcákon. A budai városkapitányságnál Kiss Károlynak nevezé magát és azt mondá, hogy mostohaatyja, Csákváry vagy Sasváry Gábor, Ujpesten lakik. Hogyan jutott azonban Ujpestről Budára, azt nem tudta megmondani. A gyermeket szülői ki-puhatolásaig egy budai rendbiztos vette otalma alá.

A nagyvilágból.

— **Szörnyüses szokás.** Afrikában a brenyi és az oszopói királyok nemrég szerződést kötöttek egymással. A szerződés megerősítésére ősi szokás szerint egy rabszolga leöletett. A szertartás következőleg történt: A szerencsétlen áldozat feje tetejétől kezdve, felső testén lefelé függélyes irányban mély bevágás ejtetett, mire a test, melyet több markos legény tartott, a vágás irányában baltákkal két egyenlő részre hasítottatott. Az egyik darabot a brenyi király képviselője, a másikat az oszopói követ bedobta a tengerbe. Ezzel a szerződés meg volt pecsételve. Gaora, a brenyi király, mindent elkövetett, hogy az esztelen és véres szertartást megakadályozza, de az afrikaiak nem akartak az ősi szokástól elállani. A leöletendő rabszolga — mint mondják, — egykedvűleg várta halálát; azon hite vigasztalá őt, hogy a tulvilágon hóhérjainak visszafizetheti a kölcsönt.

— **Sör-forradalom.** Frankfurtban nagymérvű zavargás ütött ki: a sörfőzők pár krajczárral fölémelték a sör árát, mire a nép összecsendült és esmételték a sör árát, miről az ottani lap így ír: „Az izgatottság oly magas fokot ért el, minőre még 1848. szept. 18-án sem lépett. A boltok legnagyobb része be volt zárva. E pillanatban vonult be a homburgi 80-dik zászlóalj; más csapatok Mainzból jönek. A tőzsdét, a távirót, s a hidat

katonaság szállta meg; a város legfontosabb részein csapatok állítottak föl. A Heiner-udvar s a Schiller-tér táborhelyülé lett. A dragonyosok ép 1 óraker vonulnak be, kivont karddal, s lövés kész karabélyokkal épen úgy, mintha ellenséges városba vonulnának. Egy részök a közeli erdőt vizsgálta át, a többi az utcákon föl s alá vonult. A fegyverárosok hivatalosan eltiltattak a fegyverek eladásától. A csapatok nyugodtan, de határozottan viselik magukat, s minden eshetőségre készen vannak; utczai harezra számított eszközök is föl vannak halmozva a táborhelyeken. Mint mondják, nekünk a városi tanács nem fog kártalanítást megszavazni a pusztításokért, mivel az 1850-diki törvény, mely a lázadások által okozott károk megtérítését elrendeli, Frankfurtban nem hirdettetett ki. Hogy az egész zavargás mily tervszerűleg rendeztetett, mutatja azon körülmény, hogy a lázongók nagy része betörő vasakkal volt ellátva. A sebesültek közt van, mint halljuk, egy katonatiszt, egy katoná és egy rendőr. A 200 fogoly közt sokan vannak olyanok, kik tetten kaptak a rombolásoknál. A rendőrfőnök és főpolgármester a következő hirdetményt ragasztotta ki az utcák sarkaira: „Városunk becsületét tegnap sajnálatra méltó rendzavarások sértették meg. Több sörgyár leromboltatott. A lázongók ellen fegyveres erővel kellett föllépni, s a közrendet helyreállítani. A polgársághoz sürgős felhívást intézünk, hogy egyesült erővel működjék közre a rend, nyugalom, s a tulajdon védelmére. Óva intünk mindenkit attól, hogy kíváncsiságból az utczára, vagy a közteterekre menjen, mivel a zavarok ismétlése alkalmával az ártatlanok a bünösökkel egyforma bánásmódban részesülnek. Figyelmeztetünk mindenkit azon büntetésekre, melyeket a büntető törvénykönyv illető pontjai elrendelnek.“ Az iskolát bezárták.

Talányok.

- 1) — **Deák testvérektől.** —
1. 2. 4. 5. 6. Első volt hajdan a király után,
Vezér, ha ellenség dult a hazán. —
  1. 2. 4. Találhatsz háztetön s lapos helyen. —
  5. 6. 11. Nincs állat, a mely ne bírna velem. —
  2. 14. E két betűt ha víz után teszed
Rombolva zúg be messze földeket. —
  12. 13. 14. Ellenség ellenében menhely ez. —
  12. 2. 3. 4. 5. 6. Fáradtan tér meg házi tüzhelyéhez,
Ha vész- s viharral küzdött utain. —
  7. 8. 9. 10. 11. Soha feketét nem jelent e szín. —
  11. 10. 12. Küzdő hajósnak esendes nyugtot ad.
  12. 10. 11. Ha forni megszűn, éltünk megszakad.
  10. 6. A testbe vért, réten vizet vezet. —
  7. 8. 9. Én rejtem az emberi szellemet. —
  - 1-4. Hunyady itt vívta legdicsebb csatáját.
Czillei itt vette gaztette jutalmát.

2) — Pap Gyulától. —

Lóugrás szerint megfejtendő.

Ál-	dön	sod	Is-	i-	bos	Is-	dök;
sza-	te-	dő,	lom-	az	Szép	szi	től
föl-	dá-	doz	nünk	Jó	ten-	er-	vi-
nak,	ját-	la	lünk	ge.	tél-	jő;	va-
né-	a	Vé-	nek :	há-	ta-	rá-	a
kák	Vig	hök,	vé-	vöz-	il-	gen	Fenn
Lenn	ked!	rány-	rány-	toz-	az	már	gok
lá-	fel-	nak,	Üd-	ge	bá-	la-	é-

— Kleé Mariskától. —

3)

a
RÓ

— Andreánszky E.-től. —

4)

TT

— Szemere Emmától. —

5)

tét
LL

6)

ár ár ár ár ár
ár ár ár ár ár
ár ár ár ár ár
ár ár ár ár ár

Megfejtési határidő május hó 20-dika.

TARTALOM.

A szegény leány. Elbeszélés. (Képpel.) — Legyen ilyen élted. Vers. — Az ezermester. Mese. (Képpel.) — A mélységben. (Képpel.) — Szükséged van... Vers. — A krokodil. (Három képpel.) — Falusi pletyka. (Képpel.) — Krónika. — A nagyvilágból. — Talányok.

Figyelmeztetés. A szerkesztőség számára küldendő levelek ekkép czimezendők: **A „Kis Vasárnapi Ujság” szerkesztőségének. Pest, egyetem-utcza 4. sz.**

Felelős szerkesztő K. Beniczky Irma.

 Ápril 1-től kezdve teljes számu példányok még folyvást kaphatók.

Kiadja és nyomatja: Franklin-társulat, magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapesten (egyetem-utcza 4. sz.).